

- 1) czytanie Pisma św.,
- 2) modlitwa błogosławieństwa,
- 3) modlitwa wstawiennicza¹⁰.

W Polsce zdania są podzielone. Niektóre diecezje tworzą własne zbiory błogosławieństw i domagają się szybkiego opracowania zbioru dla całej Polski, inne są zdania, że należy poczekać na ogłoszenie tekstów przez Stolicę Apostolską. W tej sytuacji trzeba postępować bardzo ostrożnie i na razie układać teksty najkonieczniejsze.

Taki zbiór najkonieczniejszych błogosławieństw w języku polskim zawiera podręcznik *Służba Boża w Archidiecezji Warszawskiej*¹¹.

Tyniec

O. FRANCISZEK MAŁACZYŃSKI OSB

Ks. Wacław Schenk

BŁOGOSŁAWIEŃSTWA W PRAKTYCE DUSZPASTERSKIEJ

Duszpasterz wystrzega się dwóch skrajnych stanowisk wobec błogosławieństw: racjonalistycznej niechęci, pozbawiającej wiernych licznych elementów wzbogacających ich życie religijne i uświęcających „każdą prawie okoliczność życia” (KL 61), a z drugiej strony naiwnego szafowania nimi, jakby działały *ex opere operato*.

Dlatego należy umożliwić wiernym świadomy, czynny, łatwy do zrealizowania udział (KL 79), używać zasadniczo języka narodowego, rozszerzać w miarę potrzeby zakres błogosławieństw, „aby we wszystkim Bóg był wielbiony”, by każda wartość ludzkiego życia stała się wyrazem czci oddawanej Bogu, by nie powstawały dziedziny uważane (nawet przez wierzących) za czysto „świeckie”, „laickie”, nie mające żadnego związku z Bogiem. Stąd postulat Konstytucji o św. liturgii: „Zastrzeżone błogosławieństwa powinny być bardzo nieliczne i to tylko na rzecz biskupów lub ordynariuszów; należy przewidzieć możliwość udzielania niektórych sakramentaliów przez odpowiednich ludzi świeckich” (KL 79).

Duszpasterz pielęgnuje, utrzymuje stare i zawsze aktualne błogosławieństwa, jak np. święcenie gromnic, popiołu, wody; pogłębia ich zrozumienie przez wstępne słowo przed udzieleniem błogosławieństw, wyjaśniając ich historię, teologię i religijne znaczenie; udostępnia je pracującym udzielając ich nie tylko w oznaczonym dniu i godzinie, gdy wierni najliczniej uczestniczą w nabożeństwach, ale również w następną niedzielę, o ile to zgodne z rubrykami.

¹⁰ „Notitiae” 14 (1977) s. 130—131.

¹¹ *Służba Boża w Archidiecezji Warszawskiej* (Pomoce dla duszpasterstwa liturgicznego), Warszawa 1975.

W parafiach polskich można — lokalnie lub powszechnie — spotkać następujące błogosławieństwa:

wieńca adwentowego — w sobotę przed pierwszą niedzielą adwentu lub w samą niedzielę,
 owsa — 26 XII, św. Szczepana,
 wina — 27 XII, św. Jana ap.,
 dzieci — 28 XII, Młodzianków,
 wody — 5 I, wigilia Epifanii,
 złota, kadzidła, mirry (lekarstw) i kredy — 6 I,
 gromnic — 2 II Ofiarowanie Pańskie; 26 VI, św. Jana i Pawła męcz.,
 świec i wiernych — 3 II, św. Błażeja, patrona od chorób gardła,
 chleba i wody — 5 II, św. Agaty, patronki od pożarów,
 nasion — 19 III, św. Józefa (Kolnica k. Grodkowa), traktorów (Osiek k. Oławy),
 popiołu — Popielec,
 palm — Niedziela palmowa,
 pokarmów — Wielka Sobota i Niedziela; w diec. siedleckiej pokropienie mieszkańców, bydła i całej zagrody wodą święconą w Wielką Sobotę,
 pól — wiosenne Suche Dni; 10 V, św. Izydora; 25 V, św. Urbana, wianków, pól, bydła, zabudowań — w dawną oktawę Bożego Ciała, balsamu — 18 V, św. Feliksa z Cantalice (tradycja kapucyńska),
 dzieci i lili — 13 VI, św. Antoniego (trad. franciszcz.),
 jagód, czereśni — 2 VII, dawny termin Nawiedzenia NMP, M. B. „Jagodnej”,
 pojazdów — 25 VII, św. Krzysztofa; także w inne dni,
 dzieci — 26 VII, św. Anny (trad. bernardyńska),
 jabłek — 6 VIII, Przemienienie Pańskie,
 pszczoł — 7 VIII, św. Kajetana,
 ziół — 15 VIII, Wniebowzięcie NMP, M. B. „Zielnej”,
 bydła — 16 VIII, św. Rocha,
 nasion — 8 IX, św. Marcina (Gniezno, katedra),

W różnych terminach:

dewocjonaliów (np. z okazji odpustu), dzieci (na rozpoczęcie roku szkolnego, na Śląsku w pierwszą rocznicę urodzin dziecka), matek (przed porodem), chorych (z okazji odwiedzin, Dnia chorych).

Duszpasterz, chcąc pogłębiać zrozumienie tych i innych sakramentaliów objaśnia ich sens. Podajemy kilka przykładów:

Błogosławieństwo św. Błażeja (3 II).

Dzisiaj czcimy św. Błażeja, biskupa Sebasty, który umarł jako męczennik ok. 316 r. Późniejsza tradycja opowiada, że uzdrowił dziecko bliskie uduszenia z powodu ości w gardle. Dlatego czczono św. Błażeja jako Patrona chorób gardła; w jego święto święci się świece i udziela błogosławieństwa słowami: „Za wstawiennictwem św. Bła-

żeja, biskupa i męczennika, niech Bóg cię wybawia od choroby gardła i wszelkiego innego zła. W imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Amen”.

Modlimy się dzisiaj do Boga, źródła życia, o zdrowie, zwłaszcza gardła, głosu, o dobre korzystanie z tego daru Bożego, byśmy go zawsze używali na chwałę Bożą i pożytek ludzi. Słowo bowiem podtrzymuje na duchu, słowo rani a nawet zabija. Bądźmy apostołami dobrego słowa.

Błogosławieństwo wody i chleba ku czci św. Agaty (5 II).

W osobie św. Agaty czcimy jedną z tych kobiet, które w pierwszych wiekach wiernie kochały Chrystusa i oddały swoje życie za wiarę. Agata (gr. „dobra”) żyła w III w. na Sycylii, gdzie góra Etna wybuchała ogniem i lawą wulkaniczną, niszcząc osiedla, pola i ludzi. Stara tradycja podaje, że mieszkańcy Katanii na Sycylii uciekali się w czasie wybuchu wulkanu w rok po śmierci Agaty do swojej Świętej i ocaleli. Stąd czci się ją od wieków jako patronkę od ognia, przechowując ze czcią w domach chleb lub wodę poświęconą w dniu jej święta.

W modlitwie prosimy, by Jezus Chrystus, chleb żywy, który z nieba zstąpił, błogosławił chleb i wodę ku czci św. Agaty na zachowanie od nieszczęścia pożaru.

Ogień jest darem Bożym, jest źródłem wielorakich dóbr: ciepła, światła, siły. Ogień, niestrzeżony lub umyślnie rozrzucony powoduje wielkie nieszczęścia, niszczy miasta, majątek, ludzi i zwierzęta. Strzeżmy ognia w domu i w sercu. Nie rozniecajmy iskry nieporozumienia na ogień nienawiści. Bądźmy dziećmi światłości, a nie ognia potępienia.

Popielec.

Dzisiaj początek Wielkiego Postu, przy końcu którego mamy współzmarłychwstać z Chrystusem. Drogą do tego celu jest pokuta, przemiana wewnętrzna, poznanie tego, co przemijające, co „prochem”, i tego, co trwałe, wieczne. Pokuta oznacza też wyrównanie, zadośćuczynienie za zło, popełnione z przywiązania do wartości przemijających, do tego, co „w proch się obróci”. ..Przestańcie czynić zło, zaprawiajcie się w dobrem” (Iz 1, 17).

Przyjmując popiół wyrażasz postanowienie pokutowania, tzn. że pragniesz unikać zła i okazji do niego, że chcesz czynić dobrze odwiedzając chorych, pamiętając o starych i potrzebujących pomocy, że zamierzasz pogłębiać swoją wiedzę religijną przez czytanie, kazania i rekolekcje, że wzmocnisz swoje życie wewnętrzne przez intensywniejszy udział w życiu religijnym parafii: w codziennej Mszy św., w nabożeństwach wielkopostnych.

Święcone.

Dawne formy postu były bardzo surowe. Koniec postu i zasiadanie do stołu świątecznego groziło nadużyciem długo nie spożywanych

pokarmów. Dlatego święci się pierwsze pokarmy świąteczne. Jest to zwyczaj stary w całym Kościele i w Polsce. Co on oznacza?

Święcenie pokarmów wielkanocnych przypomina zasadniczą prawdę, wyrażoną przez św. Pawła Apostoła tymi słowami: „Czy jecie, czy pijecie, czy cokolwiek innego czynicie, wszystko na chwałę Bożą czyńcie” (1 Kor 10, 31). Pokarm jest dla człowieka, nie człowiek dla pokarmu; ma służyć człowiekowi, nie zaś stać się jego panem.

Będą święta, radosne święta, i dlatego bogatszy stół. Należymy do Zmartwychwstałego, który pozdrowiał Swoich Apostołów życzeniem: „Pokój wam!”. „Królestwo Boże nie polega na jedzeniu i picciu, lecz na sprawiedliwości, pokoju i radości w Duchu Świętym” (Rz 14, 17). Dzielcie się jajkiem wielkanocnym, znakiem pokoju, zgody, życia i przyjmijcie serdeczne życzenia świąteczne waszego duszpasterza: „Okazujcie jedni drugim życzliwość, tak jak Chrystus okazał wam życzliwość na chwałę Bożą” (Rz 15, 7).

Święcenie ziół (15 VIII).

Obchodzimy stare święto maryjne, święto powrotu Maryi do Ojca i Syna i Ducha Świętego. Najstarsze ślady obchodu święta wskazują na Wschód, w cesarstwie bizantyjskim należało ono już w VI w. do świąt nakazanych. Ponieważ przypada w lecie, łączono je z dożynkami, podziękowaniem za zbiory. Stąd w Polsce nazwa „MB Zielnej”.

Kwiaty i zioła zastępują dzisiaj plony ziemi, za które zanosimy wdzięczne modlitwy. Za owoce ziemi dziękujemy Bogu, Stwórcy nieba i ziemi, i ludziom, którzy pracują, by był chleb. Wdzięczność swą wyrażamy przez pamięć o zasadzie „módl się i pracuj”, przez korzystanie z użytych nam dóbr na chwałę Bożą i pożytek ludzi, przez pomoc udzielaną starym, chorym, biednym.

Pragniemy dzisiaj podziękować Bogu za najpiękniejszy owoc tej ziemi, za Najśw. Pannę Maryję, przez oddawanie Jej czci, a przede wszystkim przez naśladowanie Jej życia w łączności z Chrystusem.

Bytom

KS. WACŁAW SCHENK

Ks. Zbigniew Wit

BŁOGOSŁAWIENSTWO ORGANÓW

Numer 114 „Notitiae” ze stycznia 1976 r. podaje na s. 24—27 nowy obrzęd poświęcenia organów przeznaczonych do użytku podczas liturgii: *Pro benedictione organi liturgici*. Jest to schemat zaproponowany jako pomoc w duszpasterstwie. Składa się on ze śpiewu na wejście, pozdrowienia, kolekty, Liturgii Słowa — jedno czytanie z pięciu do wyboru, homilii modlitwy wiernych i samego poświęcenia organów. Wstęp do modlitwy wiernych nawiązuje do nauki